

خدای نکرده این توافق نامه به اختلاف رسید با این متنی که منتشر شده است ما نمی توانیم حقوقمان را استیفا کنیم.

چرا نمی توانیم حقوقمان را استیفا کنیم؟

هر توافق نامه یا قراردادی که نوشته می شود تا زمانی که حسن نیت دو طرف هست مشکلی ندارد. آن توافق نامه هم نباشد کارتان را انجام می دهید.

مثلا فرض کنید که یک معامله ای را با دوست خود انجام می دهید و اصلا متنی را هم نمی نویسید و اگر لازم باشد تشریفات قانونی لازم را مثل انتقال سند انجام می دهید و دو طرف تعهداتشان را انجام می دهند. شما پول را می دهید و مبیع را دریافت می کنید و آن فرد مقابل نیز پول را دریافت می کند و مشکلی به وجود نمی آید. جایی که حسن نیت باشد و طرفین تعهداتشان را عمل کنند، نیازی به قرارداد نیست؛ قرارداد یا توافق نامه سندی است که در موقع اختلاف مراجعه می کنند. مهم آن است که در موقعی اگر اختلافی ایجاد شود، آیا محتوای این قرارداد می تواند به ما کمک کند و حقوق ما را استیفا کند. من بعید می دانم.

مشکل ما آنجا است. قرارداد الجزایر در یک زمان و حال و هوایی تنظیم شد و آن موقع عده ای انتقاد کردند و عده ای گفتند که شما در جریان نیستید و ما یک توافقات سیاسی هم در کنارش داشته ایم و مشکل ما حل می شود ولی وقتی که خواست اجرایی شود سی و چهار، پنجاه سال طول کشید و منافع ما تامین نشد و هر جایی که به اختلاف کشیده شد به ضرر ما شد. نمی خواهم جزئی وارد شوم چون جزئیاتش از حوصله بحث ما خارج است. توافق نامه ژنو نیز چنین وضعیتی را دارد یعنی اگر ما برویم به سمت اختلاف دیگر این حقوق ما را نمی تواند تامین کند ولی تا زمانی که توافقات با حسن نیت دارد انجام می شود و طرفین تعهدات را سبک یا سنگین انجام می دهند و اختلافی هم نیست، کسی هم مدعی نیست ولی زمان اختلاف خیلی بعید می دانم که توافق نامه ژنو بتواند منافع ملی ما را تامین کند. این تردید، تردید بسیار جدی است.

یکی از موضوعات مهم در این توافق که مر تبسط با منافع ملی است، بحث حق غنی سازی است، چقدر به عنوان یک حقوقدان فکر می کنید که این حق در توافق نامه فعلی به رسمیت شناخته شده است؟

در توافق نامه ژنو اصلا به بحث غنی سازی پرداخته نشده است. اصلا ورود نکرده اند. دوستان طرف مذاکره ما مدعی هستند همین که اصل ۵ در صدارت قبول کرده اند یعنی شناخته شدن حق غنی سازی ما، چون گفته اند که ۵ درصد به بالا غنی سازی نکنید، در حالی که طرف مقابل همان روز موضع گیری کرد و مقامات آمریکایی گفتند که نه، به قول معروف "مردم مصنف زنده است" آن ها گفتند که ما چنین حقی را به رسمیت شناخته ایم. این محل اختلاف است. حالا تا زمانی که مراحل اجرایی هست ما مشکلی نداریم اما اگر روزی به اشکال برخوردیم نیازمند آن هستیم که بفهمیم قوت این توافق نامه چیست.

البته برخی از کارشناسان معتقدند که این توافق غنی سازی را به صورت تحقیقاتی و آزمایشگاهی برای ما به رسمیت می شناسد ولی غنی سازی صنعتی را به رسمیت نمی شناسد؟

حالا آن چیزی که در عبارتهای خود توافق هست، همان ۵ درصد است که کاربرد آن آزمایشگاهی و تحقیقاتی است که شما می فرمایید.

البته این که به صورت صنعتی باشد یا نباشد ظاهرا محل بحث است...

عرض می کنم که این اختلاف نظر ها هست ولی آنچه که دوستان ما در مذاکرات مطرح می کنند آن است که ما یک توافقات سیاسی داریم و یک صحبت هایی کرده ایم که به اختلاف نمی رسد و حقوقمان تامین خواهد شد که در آینده باید قضاوت کنیم و جلوتر برویم و ببینیم که چه برداشتی از این توافق به اجرا در می آید.

گفت و گو با دکتر عباسعلی کدخدایی
حقوقدان و سخنگوی سابق شورای نگهبان

مشکل توافق ژنو هنگامی است که به اختلاف بخوریم

حسین بردبار

دکتر عباسعلی کدخدایی سخنگوی سابق شورای نگهبان اصولا با احتیاط اظهار نظر می کند و ورود به مصداق هادر خیلی از موارد ظفره می رود اما شاید اظهار نظر او درباره توافق ژنو را بتوان خالی از این ملاحظات این دانش آموخته کنترای حقوق بین الملل دانشگاه هال انگلستان دانست. نگاهی که البته تا حد زیادی مبتنی بر دیدگاه صرف حقوقی در تحلیل توافق ژنو بدون در نظر داشتن شرایط پیرامونی و احیانا الزامات و ضرورت های انجام این توافق می باشد. در حاشیه گفت و گویی تفصیلی با دکتر کدخدایی درباره موارد مختلف به ویژه موضوعات سیاسی و انتخابات سال ۹۲ و دیدگاه وی به عنوان یک حقوقدان را درباره توافق ژنو جویا شدیم.

اطراف یک اختلاف است. اگر بخواهیم فقط متن را نگاه کنیم قطعا کاستی هایی را دارد. اگر این متن بخواهد برای جامعه ما پاسخگو باشد، متنی که تنظیم شده است به ما هو این متن قطعا کاستی هایی دارد. من در دانشکده در کلاس های متعددی این را بحث کردم و نواقصش را بر شمردم. انتظار مان این بود که یک متن غنی تری از طرف دولت جمهوری اسلامی ایران ارائه می شود ولی به هر حال دوستان ما که در مذاکرات بودند نیز استدلال هایی را داشتند و توضیحاتی را ارائه کردند که قابل قبول است. به هر حال معتقدند که ما تلاش کردیم و ورود کردیم ولی نشد. باید ببینیم که آن حواشی سیاسی و پشتوانه های سیاسی چه بوده است. آیا آن ها آن قدر قوی است که بتوانند از این متن نا کامل حقوقی در نهایت منافع ما را تامین کند. این نیازمند بررسی جداگانه ای هست که اطلاع دقیقی از آن ندارم گرچه اطلاعات کلی دارم ولی همین قدر می توانم عرض کنم که توافق ژنو بهتر از این نیز می توانست انجام گیرد. فکر می کنم چون ما این توجه را باید داشته باشیم که اگر یک روز

آقای دکتر اگر اجازه دهید به دلیل این که بخشی از وبژه نامه نوری ما به مذاکرات ژنو اختصاص دارد و جنابعالی نیز به طولای بی در بحث های حقوقی دارید، نظر تان را به عنوان یک حقوقدان در این باره که آیا توافق ژنو توانسته است حقوق ملت ایران را استیفا کند جویا شوم؟ به نظر شما این توافق چه نقاط قوت و وضعی داشته است؟

یک شوخی بکنم (همراه با لبخند) ما جزو کدام طبقه هستیم، با سواد هستیم یا بی سواد!

این هم نکته ای است! قطعا شما جزو با سواد ها هستید...
من البته تا الان اظهار نظر رسمی چندانی نداشته ام به جز برای ایرنا که اولین موضع گیری رسمی را داشتم. چند تا مقدمه نیاز دارد و بعد ورود به بحث. ما قبول داریم که موافقت نامه های بین المللی و هر توافق با هر کشوری یکسری حواشی و آمادگی های سیاسی را می طلبد و آن آمادگی های سیاسی گاهی اوقات بر متن آن توافق غلبه دارد که آن ها حاکی از اراده دو طرف در